

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemati velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemati velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvenredno nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 64.

V Ljubljani, v soboto 17. marca 1888.

Letnik XVI.

Na zahvalo koroških Slovencev

odgovorili so državni poslanci z naslednjim pismom:

„Dragi rojaki!

Slovenskim poslancem v državnem zboru s Koroškega pred nekaj dnevi doposlanih 56 zaupnic s zahvalo koroških Slovencev in prošnjo za daljno bratovsko podporo v pravični borbi za razvoj in postavno prostost slovenske narodnosti navdaja nas slovenske poslance z velikim zadoščenjem.

Z nami veseli se te izjave narodne zavesti in odločnosti ves narod slovenski.

Slovenski poslanci izrekoma vidimo v došlih nam zaupnicah nov dokaz, da hoče koroški Slovenci priznavajoč vse pravice svojemu sodeležanu Nemcu prav tako za-se zahtevati vse svoje narodne pravice, zagotovljene mu v naši ustavi, da hoče neustrašeno odbijati in konečno odstraniti mnogobrojne zapreke, ki se še vedno in vedno stavljajo uresničenju teh zahtev.

Prepričani, da je nemogoč mir in razvoj, nedosegljiva zadovoljnost in sreča dežele, v kateri narod trati svojo moč in ravno tako moč sosednega mu naroda s tem, da ga tlači zanikajoč mu njegove narodne pravice, da je marveč vse to mogoče in dosegljivo samo tam, kjer si sosedni narodi — vsakateri prost v svojih pravicah — podajajo bratovsko roko v duševni in gmotni razvoj, stoječi na stališči skupne slovenske vzajemnosti nikdar ne bomo nehali braniti narodnih pravic vseh Slovencev, najkrepkeje pa njih, katerim se kakor koroškim Slovincem godi največja krivica.

V svesti smo si, da nas bodo poleg drugega slovenskega razumnosti v prvi vrsti krepko in ne-prestrašeno še dalje podpirali tudi vsi zavedni Slovenci koroški.

Zato pa tudi za trenotek ne dvomimo, da bode že skoraj, gotovo in popolnoma zmagala naša pravična stvar v blagor

naš in v povzdigo mogočnosti naše ljubljene avstrijske države.

Prosim Vas, dragi bratje, katerim so iz ljubih maternih ust prihajali mili slovenski glasovi, in ki domujete na lepi koroški zemlji, sprejmite vsi nas srčni pozdrav in našo zahvalo.

Na Dunaji, dne 13. marca 1888.

Po naročilu slov. drž. poslancev:
Dr. Poklukar m/p.“

Strossmayerjeva petdesetletnica.

Dne 16. februarja t. l. minolo je petdeset let, ko je bil vladika Josip Juraj Strossmayer posvečen v mašnika. Tiho in skromno je vladika Strossmayer praznoval velepomembni dan svojega življenja, a prijatelji in znanci in rodoljubni čestilci njegovi spominjali so se ga oni dan ter pošiljali mu svoje iskrene želje v poprej neznanu Djakovo, ki je ravno po njem zaslovelo po svetu. Dne 19. t. m. pa bo „dika Jugoslovanstva“ slovesno praznoval svojo petdesetletnico v krogu svojih čestilcev ter se spominjal dolgih let neumornega in požrtvovalnega dela. Strossmayerjevo ime poznato je v vsaki hrvaški koči, spoštovano pri vseh rodovih slovanskih, zato je naravno, da se ga o tej priliki spominjamo i mi.

Josip Juraj Strossmayer porodil se je dne 4. februarja 1815. leta v Oseku od siromašnih ali čestitih roditeljev. Gimnazijske nauke je dovršil v svojem rojstnem mestu z najboljšim uspehom. Njegovi vrstniki še sedaj s ponosom pravijo, da oseška gimnazija ni imela nikdar tako odličnega dijakaka. Leta 1832 je bil sprejet v djakovsko semenišče, kjer se je dve leti učil modroslovja in kot najboljši dijak bil poslan na peštansko vseučilišče, kjer se je učil bogoslovja. Kot bogoslovec postal je doktor modroslovja. Pri letnem izpitu iz dogmatike odgovarjal je tako sijajno, da je izpraševalni predsednik vskliknil:

„Strossmayer aut primus haereticus saeculi XIX. aut prima columna ecclesiae catholicae erit.“ Prvo se hvala Bogu ni zgodilo.

Po dovršenih bogoslovnih naukih služboval je tri leta kot kapelan v Petrovaradinu. Od tod ga pošlje vladika Kuković v Augustineum na Dunaj, kjer je vse štiri bogoslovne rigorozne dovršil „cum applausu“. Do leta 1847 je bil Strossmayer profesor na duhovniškem liceji v Djakovem. To leto je bil poklican na Dunaj za ravnatelja duhovniškemu odgojevališču. Tu je začel javno vdeleževati se borbe in brambe pravice svojega naroda ter pisal članke v dunajskih listih. Že tedaj so ga dobro poznali dunajski krogi in rojaki njegovi. Ko se je leta 1849 vladika Kuković odpovedal stolici bosensko-sremski, priporočili so na Dunaji živeči Hrvatje, v prvi vrsti znani baron Metel Ožegović, na Dunaj prišedšemu banu Jelačiću za stolico v Djakovem mladega Strossmayerja. Nj. c. kr. apostolsko Veličanstvo ga je potrdilo dne 18. novembra 1849. Z njegovim vladikovanjem se je povzdignilo duševno življenje Hrvatov.

Prvih deset let je vladika tiho samotiril v svojem Djakovem in delal načrte, s katerimi bi mogel o ugodni priliki koristiti svojemu narodu. Skrbel je posebno za srednje šole svoje domovine ter zalagal dijaške ustanove. Oseški gimnaziji je dal v ta namen 60.000 gld., reški 5000 gld., vinkovaški, varaždinski in senjski, vsaki po 1000 gld. Mestu Djakovu je podaril 12.000 gld. za četrtega učitelja in kateheta, za žensko mladino vse Slavonije je ustanovil ženski samostan s konviktom, kjer je sedaj višja dekliška šola. Leta 1857 je z velikimi troški (do 40.000 gld.) osnoval semenišče za bosensko duhovsko mladino. Podaril je 10.000 gld. za onemogle duhovnike svoje vladikovine, 70.000 gld. za deško semenišče. Svojemu semenišču in njegovi knjižnici je podaril 11.000 gld. Poleg tega je podpiral vsa podjetja, ki so bila na korist duševnemu razvoju naroda hrvaškega.

LISTEK.

J. J. Strossmayer-u zlato-mašniku.

Vesna v naši zemlji se poraja;
Led se tali, tema se razganja,
Vse se dviga, vse ti ustaja s spanja
In veselja sladki dan obhaja.

Spala zemlja je Slovenov južnih,
V smrt zavela jo je mrzla borja
In pokrila trda zimska skorja
Srca je domača v grobih tužnih.

Srca so po malem se ziskrila,
In v ljubezni za domovje vnela,
Bolj in bolj goreče so plamtela,
Svetle žarke v drugih so netila.

Isker mnogo se tako je vžgalo,
Sinov domovini oživelu. —

Tu srce pregorko je vskipelo
Ki je vse te iskre vaše zbralo.

To srce je Tvoje, oj vladika,
Solnce domovinske si ljubavi,
Vzor prekrasni, vzor edino pravi,
Ki se v Tvojem slavnem žitji slika.

Kristovo srce zaklad je bilo,
Koder si moči za boj zajemal;
Njega Ti si božji vzgled posnemal,
To Te je vžigalo in krepilo.

Zvezo davno ž njim obnavljaš sveto,
Nje se danes starček siv, raduješ,
Ko ljubezni prve vnet praznuješ
Duhovništva petdeseto leto. —

In zato se danes s Teboj spaja,
Vsa Slovenov širna domovina
Najzvestejšega prisrčno sina
Najslavnejši god denes obhaja.

Stvarniku se zate zahvaljuje:
Zate, zase prosi blagoslova,
S Kristusom zaveza Tvoja znova
Naj življenje novo jej daruje.

Tvoj junaški duh jo ves prešini,
In ljubezni prave jo nauči;
Da bi osvetljeni v božji luči
Vstali v boj zanjó vsi njeni sini!

Vesna v naši zemlji se poraja
Led se tali, tema se razganja,
Vse se dviga, vse ustaja s spanja
Solnce dan poročni vse obhaja.

„Slovenec“

S v i f t i j a d a.

(Devetnajsti spev.)

Nesmo se varali „jedenpot“ Slovenci. Prepričani smo bili, da nam privošči iz dna srca naši voditelji, učitelji in pa nemčurji na podlagi mnogo potov reklamovane solidarnosti vero v osrečujoči devetnajsti odstavek državnih zakonov. V istini bliža se nam zdajci po dolgi veri ista blažena doba, ko izgine dosedanje plitvo upanje v devetnajsti paragraf in na njegovo mesto stopi dejanska izvršitev dosedanje naše sem in tija omahujoče vere in sicer v solidarnem našem postopanju za odvrnitev naše brezvspešne politične vere.

Naši zaupni možje namreč se trudijo, kako bi nadomestili brezvspešno našo „vero“ gledé omike na narodni podlagi. Prepričani smo, da nas prese-netijo nenadoma z novimi političnimi projekti, ki nas odškodujejo za dandanes neopravičeno vero v njihove vedno in vedno ponavljajoče se obljube. Ali bodo ti slovenski velikonočni piruhi sad njihovega „sedanjega“ molčečega protesta, da se Slovenci ne moremo odebeliti ob sami veri devetnajstega para-grafa, ali nam podaré za zavidano vero, s katero so nas tolažili doslej sami, brezversko narodno šolo, ne moremo razsoditi danes.

Leta 1860 se je Strossmayer pokazal na političnem polju in je bil središče duševnega in političnega življenja na Hrvaškem. Od tedaj dela in govori v vseh prilikah za blagor naroda svojega. Istega leta je bil poklican na Dunaj v pomnoženi državni zbor, kjer je z baronom Vranicanjem zastopal Hrvaško. On je bil protivnik „nagodi“ z Ogersko. Zato je moral opustiti vso politiko, zapustiti domovino ter je živel v prognanstvu na Francoskem, največ v Parizu. Od zdaj se Strossmayer ni več javno vtilkal v politiko, njegova načela pa zastopa na Hrvaškem „neodvisna narodna stranka“, ki šteje najučenejše, najresnejše, kralju in domovini udane možé.

Vspešnejše pa je Strossmayerjevo delo na duševnem polju. Vživetvarjal je svoje idejale. Meseca decembra 1860 je banski konferenci v Zagrebu izročil izdelan načrt za akademijo znanosti in umetnosti, ki je doslej vzbujala narod, branila slovstvo hrvaško. V ta namen je daroval 70.000 gld. Kakor električna iskra je prošnil narod hrvaški njegov govor, ki ga je govoril v aprilu 1861 v hrvaški zbornici ter dokazoval, da narod hrvaški potrebuje svoje vseučilišče. Njegove besede niso bile brez vspeha. V kratkem časi je narod nabral do 200.000 gld. Akademija se je slovesno odprla dne 28. junija 1867 in je sedaj znana vsi učeni Evropi. O tristoletnici hrvaškega junaka Nikole Zrinjskega l. 1866. je podaril 57.000 gold. za hrvaško vseučilišče. Narod je nabral zopet okoli 200.000 gld., in dne 19. oktobra 1874 je bilo slovesno odprto hrvaško Franc-Josipovo vseučilišče. Ves narod je iste dni slavil „prvega sina domovine“.

Geslo Strossmayerjevo je: „Vse za vero in domovino“. Že v prvih letih svojega vladikovanja zasnoval je misel, da sežida v Djakovem katedralno cerkev. V ta namen je potoval v Italijo in proučeval umetnost. Od l. 1866. do l. 1882. je sezidal ob svojih troških veličastno cerkev, pravo umetniško delo. Ko se je l. oktobra 1882 blagoslovila krasna katedrala, poslal je k svečanosti hrvaški narod zastopnike vseh mest, malone vseh občin. Tudi češki in poljski narod so zastopali prvi možje kot princ Sapieha, dr. Rieger, prošt Štulc in drugi.

Potujoč po Italiji je nabiral umetniške slike prve vrste. Nabral je nad 170 slik prave umetniške vrednosti, za koje je plačal do 250.000 gld. To krasno galerijo slik je podaril jugoslovanski akademiji. L. 1876. je podaril še 40.000 gld. za akademjsko palačo.

S kratkimi vrsticami smo našli najvažnejša dela Strossmayerjeva, koja je izvršil na korist veri in domovini svoji. Ni čuda torej, da ga sedaj narod hrvaški imenuje „očeta domovine“, pesniki opevajo v vzvišenih pesmih in se ga rodoljubi spominjajo pri vseh slovesnostih. In ker vemo, da je Strossmayer prijatelj i našemu narodu slovenskemu, zato upamo, da bo pojutrajnjim pri zlati svoji sv. maši prosil Boga tudi za boljšo našo bodočnost, da bomo tudi mi doživeli tretji dan vstajenje. Zato mu tudi mi kličemo iz „lepe naše domovine“:

Na m n o g a l e t a !

Prisrčno se moramo radovati dalje, ko vidimo, da si pridobiva naš neutrudni boj za izvršitev osnovnih zakonov vedno več soborilcev.

Ljubljansko konstitucijsko društvo spojilo se je namreč kar čez noč z našimi zahtevami. Jednoglasi so odobrili naši ustavoverci v poslednjem svojem zboru, da sama vera brez del upihuje zadnjo iskro v postave, ki nam obetajo ustavno svobodo. Naši zaupni možje in učitelji so si prihranili z omenjeno konstitucijsko izjavo na vsak način lastna zborovanja v tem važnem in odločilnem šolskem položaju. Oni bi sicer tudi ne mogli izreči boljše sodbe o svojem prepričanju v vero devetnajstega paragrafa.

Ako se vendar skliče tu in tam kakov učiteljski zbor v „prospeh“ Liechtensteinovega predloga, zaračunati ga moramo le na koketnost posameznega učitelja, ki najde v njem priložnost, da pokaže dosedanje izvrstne in v zlatu vezane šolske postave, in ker je v strahu za dragoceno vezanje, ko bi se utegnila premeniti njegova maloverska vsebina.

Baumgartnerji, Šaferji, Dežmani, Krenerji in vsi drugi slavni govorniki na zadnjem konstitucijskem ljubljanskem zboru brez dvoma niso vedeli, da vežejo naši šolniki dosedanje šolske postave v zlato, sicer bi ne bili trdili, da oškoduje verska šola

„Matica Slovenska“.

LXXIX. odborova seja v sredo, 14. marca 1888.

(Konec.)

Iz poročila tajnikovega bodi povedano: Vsled smrti (Toman, Ferčnik) ali preselitve (Petek) dosedanjih poverjenikov so izpraznjena poverjeništa: Moravče, Kanalska dolina in Pliberk.

Več društev in posameznih oseb prosilo je „Matico“ tudi v zadnji dōbi založnih knjig. Predsedništvo je reševalo te prošnje običajno, kakor mu nalagajo večkrat v tem oziru ponavljani odborovi sklepi. Došlo je „Matici“ v tej zadevi več zahvalnih pisem. „Matica“ pritrdi posebej prošnji „Pedagogičskega društva“ na Krškem, naj bi društvu poklonila šolskih založnih knjig za nameravano razstavo šolskih učil.

Odbor vzame na znanje, da je „Matica“ prejela v zadnjem času več književnih daril. Tako je knjižnica dobila od zadnje seje prirastek 89 knjig, zvezkov in časopisov; 13 po darilih, 76 po zamenji; 27 ruskih, 22 čeških, 12 hrvatskih, 11 slovenskih, 8 nemških, 6 v različnih jezikih, 2 srbski in 1 angleško.

K 5. točki dnevnega reda naznani predsednik, da prihodnji občni zbor utegne biti dne 18. aprila t. l. — Med posameznimi nasveti je omeniti, da sta gospodarski in književni odsek vzajemno predlagala odboru, naj z ozirom na njegovo izvrstno poslovanje v preteklih treh letih dosedanjega tajnika g. E. Laha potrdi tudi za prihodnja tri leta brez razpisa, kar odbor soglasno stori v svēsti, da mu bode občni zbor rad potrdil to utemeljeno določitev.

Naposled poprime prvi podpredsednik g. prof. Levec besedo ter z odborom vsem gledé na bližnji imendan čestita gospodu predsedniku na mnoga leta! Predsednik g. prof. Marn s pristojno hvalo poprosi, naj gospodje odborniki podpirajo ga še v prihodnje, kakor doslej, na korist „Matici Slovenski“!

Za leto 1887 je plačalo 1291 letnih udov. Lanskih dokaj hvaljenih knjig je na razpolaganje le še po petdeset iztisov. Letos plačila dohajajo zelo mlačno; gospodje poverjeniki so prošeni, da pospešujejo „Matično“ stvar in odbor želi, da se dožene stalen red tudi gledé vplačevanja. Od zadnje seje je pristopilo na novo 23 članov, in sicer trije ustanovniki (jeden izmed letnikov) in 20 letnikov, namreč:

Kot ustanovniki: 1. Koenig Jurij, župnik na Vinici. 2. Prosenc Josip, gl. zastopnik „Aziende“ v Ljubljani. 3. Dr. Svetina Ivan, c. kr. gimnazijski profesor itd. v Ljubljani (izmed letnikov).

Kot letniki: 1. Dr. Babnik Janko, c. kr. avskultant v Ljubljani. 2. Bartol Gregor, c. k. poštni uradnik v Trstu. 3. Bralno društvo v Mengišu. 4. Cizej Franc, kaplan na Laškem. 5. Černko Jernej, učitelj v Jarenini. 6. Čitalnica národna v Št. Vidu nad Ljubljano. 7. Huber Avgust, c. kr. sodnijski svētnik v Trstu. 8. Krže Davorin, trgovec v Trstu. 9. Mohar Ivan, c. kr. gimnazijski učitelj v Trstu. 10. Pleiweis Karol, kand. jur. in posestnik v Kranji. 11. Pokorn Ignacij, c. kr. gimnazijski učitelj v Trstu. 12. Polley Oskar, c. kr. obrtni nadzornik v Trstu. 13. Simonič Franc, kaplan pri Negovi. 14. „Slavec“, delavsko pevsko društvo v Ljubljani. 15. Štravs Jos.,

samo nemški obrt in kupčijo, temveč da pade po verski šoli tudi azija nemškemu zlatu, vsaj kedo garantuje, da bi vezali naši učitelji tudi verske šolske postave v baržun in zlato.

Grozili so se povrhu naši ustavoverci in trkali na prsi, da uporabijo zoper vlado „die schärfsten parlamentarischen Mittel“, ako nas poskusi utolažiti v naših zahtevah le z vero devetnajstega paragrafa.

To je jedenpot prava, možata beseda. Sviftijanec je prepričan, da so se naučili naši nemčurji teh najostrejših parlamentarnih receptov v boji za devetnajsti paragraf od svojih političnih nasprotnikov.

Vsekako je ta grožnja dobro znamenje, da se bliža čas solidarnemu postopanju slovenskih in nemških politikov za izvršitev osnovnih postav.

Živela solidarnost, ki se spoja v trudu, da izgine naša dolgo gojena in trpljenja polna vera v le obljubljeno narodno šolstvo, in da stopi na njeno mesto vspešna zmaga, za katero se borimo dosedaj še vedno le na podlagi svoje tolažeče vere.

Sviftijanec.

c. kr. računski uradnik v Trstu. 16. Tavčar Ivana, posestnica itd. v Ljubljani. 17. Urbanija Jak. c. k. poštni oficijal v Trstu. 18. Ušeničnik Franc, stud. theol. v Rimu. 19. Žitko Anton, trgovec v Trstu. 20. Žužek Josip, c. kr. pol. koncipist v Trstu.

Politični pregled.

V Ljubljani, 17. marca.

Notranje dežele.

V Šleziji nabranih je bilo do sedaj za *versko šolo*, kakor poroča „Mährisch-schlesischer Volksbote“, 9471 podpisov. Ravno ta list je priobčil zanimivo delo novojičinskega ravnatelja meščanske šole Kronesa. Razorava slove: „Liechtensteinov šolski načrt primerjan z dotičnimi določbami do sedaj veljavnih postav in ukazov za splošne ljudske in meščanske šole“. Izid stvarnemu in strokovnjaškemu primerjanju je ta, da se Liechtensteinov načrt popolnoma in skoraj po besedah vjema — izimši seveda versko podlago — „z dosedaj veljavnimi postavami in ukazi“.

Ogerski ministerski predsednik Tisza bo prišel v kratkem na Dunaj, da se vdeleži *skupnih ministerskih posvetovanj*. Obravnavale se bode poglavito vojaške zadeve. Na Dunaji je že dlje časa ogerski domobranski minister baron Fejervary; pripravljal je potrebno gradivo za posvetovanje s pomočjo tustranskih ministrov.

Vnanje države.

Papeževi nuncij na Dunaji, msgr. Galimberti, odpotoval je v spremstvu msgr. Morryja del Vala v Berlin. Nuncij izročil bo nemškemu cesarju pismo, v kojem mu sv. Oče izraža svoja čestitanja k vladnemu nastopu in nado, da se bodo ohranili in utrdili dobri odnošaji med sv. Stolum in Prusijo. — Državni tajnik Rampolla je izdal ukaz, v kojem prosi katoliške liste, naj molčé o obravnavah med Rusijo in Vatikanom. — Razširjena vest o bolezní sv. Očeta je popolnoma izmišljena.

Srbski agent Damić se je povrnil s svojega begradskega odpusta na svoje mesto v Sofijo.

Nekateri listi so razširili vest, da bo *bolgarska* vlada sklicala vsled turške note sobranje. To ni res, kajti taka naredba bi bila odveč, ker ima vlada narodovo pooblastilo. — Majorja Popov in Benev sta vendar jetnika, akoravno vsled knezovega ukaza ne sedita v ječi. Vojno ministerstvo je izdalo povelje, da ne smeta zapustiti svojih stanovanj. Od 5. ure zjutraj dne 14. t. m. stojé vojaške straže krog njihovih stanovanj. — Prihodnji teden bo princesinja Klementina odpotovala v Ebenthal in Pariz. Prince Ferdinand jo bo spremlil do Dragomana.

Nemški državni zbor bo zaključen prihodnji torek ali sredo; dotični cesarjevi ukaz je že podpisan. Podpredsednik državnega ministerstva Puttkamer, je sklical obe hiši deželnega zbora k skupni seji v ponedeljeljek ob 2. uri popoldne, da se jima bo prečitalo Najvišje poročilo. Dne 15. t. m. poroča „Post“: Cesar je imel slabo noč. Zaspal je še-le ob 2. uri po polnoči, zbudil se je zopet ob 3. uri in potem še-le proti jutru zatisnil oči. Vstal je ob poludsetih zjutraj. Po izreku zdravnikov utrdili so vladarja preveč sprejemi prejšnjega dne. Predvčerajšnjim obiskali so cesarja in cesarico: avstrijski prestolonaslednik Rudolf, princ Wales in njegov sin, ruski veliki knezi, kralji: saksonski, belgijski in rumunski, prestolonaslednik danski in veliki vojvoda hesenski. Vladar je delal dopoldne skupno z generalom pl. Winterfeldom in je potem poslušal predavanje dvornega maršala grofa Radolinskega.

Francoska zbornica zavrгла je v svoji seji dne 15. t. m. s 320 proti 200 glasovom članek proračunsko-komisijškega načrta, po kojem bi se bil moral pobirati davek od špirta v znesku 200 frankov; vsled tega pa je propadel popolnoma dotični komisijski načrt. Ministerski predsednik Tirard je potem naznanil več proračuna tikočih se vladnih nasvetov ter naprosil zbornico, naj jih kolikor mogoče hitro reši, da ne bo treba z nova dovoljevati začasnih dvanajstink. Ko so po končani seji zapustili zbornico poslanci, sprejel jih je na ulici zbrani narod s klici: Živel Boulanger! — Akoravno navdušenje in agito vanje za Boulangerja — listi imenujejo to najnovejšo francosko bolezen „Boulangitis“ — ne bodeta mogla postaviti jezu radikalizmu ali celó komuní, vendar pa ima to gibanje v sebi zdravo jedro; kajti naroda ne navdušuje toliko oseba Boulangerjeva, kakor marveč prepričanje, da more rešiti Francijo iz sedanjih zmešnjav le ena sama pa jeklena roka, koja more najti edino le narodova volja. Ravno zaradi tega pa pridobiva „Boulangitis“ vedno več tal tudi med monarhisti in imperijalisti, kakor nam to dokazujejo v zadnjem časi shodi teh dveh strank v Bordeaux-u, Toulouse-u, Amiensu in Montmorillonu.

Angleški listi jako ugodno sodijo o proklamaciji nemškega cesarja. „Daily News“ meni, da cesar Friderik pozná potrebe svojega naroda in svojih vrstnikov. „Standard“ hvali duha pripristo-

(Dalje v prilogi.)

čiste resnosti, ki bo gotovo napravil velik vtis. „Times“ povdarja, da prestolna prememba ne bo predruščila nemške zunanje politike. Zavezniki se lahko trdno zanašajo, da bodo ostali odnosi isti, kakor so bili do sedaj. Sin bo ravno tako krepka podpora evropskemu miru, kakor je bil njegov slavni oče.

Kakor se poroča iz Tangera, poslal je poveljnik ameriške ladje konečni poziv *maročanskemu* sultanu, naj dá v 14 dneh zadostno zadoščenje, ker so Maročani zaprli ameriškega podložnika, in če bo moral Maroko trpeti vse stroške za prevožnjo napominane ladje in tudi družih ladij, ki bodo prišle podpirati zahtevo njegovo.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane, 16. marca. (Gospodu dopisniku iz kamniškega okraja v odgovor in pojasnilo.) Da ste vrl in poslušen učenec breznačajnega liberalizma, vidi se iz Vašega dopisa, ker stvari po svoje zavijate in iz tega posledice izpeljate, in tedaj svoje trditve stavite na napačno podlago. V pretečeni dōbi od leta 1868 do 1873 šolstvo ni moglo napredovati, ker je deželna šolska postava za Kranjsko bila potrjena leta 1873, takrat pa že nisem nikoga nadzoroval. Da se je šolstvo po novih postavah gmotno povzdignilo, tega nihče ne taji; vlada ima zato pripomočke in oblast. — Kako se je to zgodilo, o tem danes ne govorim. — Kar pa se tiče učiteljskega osobja in njih navedenega vedenja v teh štirih letih, o tem so vedeli pri okrajnem glavarstvu navadno več povedati kakor jaz, kar je pač umevno. Ker okrajni glavar ni zahteval disciplinarne preiskave, se je stvar navadno v pesku zgubila. Kar pa sem jaz osebno zvedel, tega nisem uradno porabil, a že to je bilo nekaterim odveč, ako sem jim med štirimi očmi to ali ono stvar grajal. Tedaj se tolikanj ne čudim, da so sedaj učitelji tako zelo občutljivi. Gosp. dopisnik pravi, da ni nikoli zoper vero delal. Ta fraza je zelo raztegljiva; katoličan sprejme brez razložka vse zapovedi božje in cerkvene, tedaj tudi to, da mora spoštovati cerkvene načelnike in ubogati v stvarih, ki se tičejo verskih, osobito pa tū njegovih stanovskih dolžnosti. „Sedanja šola je pripomogla Rothschildu k premoženju“. Tako bi bil jaz pisal?! Šola mu ni pripomogla; pač pa njemu liberalci, med katere tudi dopisnika šteti smemo, pridno hodijo na tlako, in vedoma ali nevedoma pomorejo, da židje kristijanom žepe praznijo. Še enkrat povdarjam, kar vsakdo vé, ki ljudi opazuje in premišlja, zakaj in čemu to delajo, da je ves ta hrup zoper versko šolo umetna zanjka, nastavljena Taaffejevemu ministerstvu, kakor n. pr. postavi o zemljiškem davku in daci na petrolej. Na Kranjskem pa liberalni učitelji, ki sedaj rogovilijo zoper versko šolo, delajo za „schulvereinsko“ šolo, za potujčenje naroda. — Kdor ne verjame, naj bere, kar sta govorila odlična zagovornika nemštva na Kranjskem, gg. Dežman in dr. pl. Schrey zoper duhovščino. Mar res mislite, da ta dva gospoda tako sovražita cerkev in duhovščino? Preveč sta skušena, da bi ne poznala vpliva vere na mladinsko srce. A prava praktična politika sta, Nemea od nog do glave. Takoj spoznata, kaj bode Nemcem koristilo, kaj škodovalo, in po tem dosledno ravnata. Gosp. dr. pl. Schrey je kar naravnost rekel: „Verska šola bo največ škodovala „schulvereinski“ šoli.“

To dobro vé kranjski „Landeslehrer-Verein“ in zato tudi zagovarja „Laib. Schulztg.“ — Le Slovenci so tako dobre duše, da prijateljski pomagajo neprijateljem slovenske narodnosti. — Dosihmal sem mislil, da je slovenskim narodnjakom „per eminentiam“ mar le „slovenska narodnost“. A sedaj sem se pa prepričal, da je nekaterim hudim narodnjakom brezverska šola ljubša, kakor narodnost. — Hohenwartov in češki klub sta za Liechtensteinov predlog ali prav za prav za reformo šole na verski podlagi, a to ni vse nič. Liberalci slovenski to bolje vedó; učitelji se bojé cerkvenega sonadzorstva — tedaj je v nevarnosti ljudska omika, ljudsko izobraženje. Šolska postava, to sem jaz, misli si marsikak učitelj, ki je še le med svetom živeti začel. Ako bode resnico iskal, jo bode že našel, kdor si pa ušesa maši, ne more nič slišati. M. Močnik.

Iz logaškega okraja, 16. marca. Z veseljem smo pozdravili poziv družbe sv. Cirila in Metoda, da pošiljajo podružnice na Dunaj prošnje za verske šole.

Ali vendar se je znašel — v naših časih je vse mogoče — dopisnik, ki zatrjuje v slovenskem dnevniku, da „ta korak ni prav takten in dobro premišljen, niti domoljuben“.

Dopisniku ne ugaja, da prosi družba za verske šole z materinim (reci: materinim) jezikom.

Na to bi stavil sledeča vprašanja:

1. Alivam ni prav, da prosi družba za šole z materinim jezikom? Tega si ne moremo misliti, ker sami naštevate kraje, kjer je slovenskih šol potreba in ker sami pripoznate, da ima biti družba jez zoper „nemškutarenje in poitalijančevanje“.

2. Alivam je znana točka II. družbenih pravil? Glasí se tako-le: Družbe namen je vsestranski podpirati in pospeševati slovensko šolstvo na katoliško-narodni podlagi.

Vi govorite za narodno šolo, a ste vključ temu zoper družbeno izjavo: ergo — morate biti zoper versko šolo! Istina je, da povsod po Slovenskem ni enako šolstvo. A ravno tam, kjer se bori družba s sovražnim jezikom, tam se tudi bori s sovražnimi verskimi načeli.

In to je pri vas naglavni greh, da se družba, ustanovljena na verski podlagi, izreče za šolo v verskem duhu.

Na podlagi tega faktuma vprašam dalje:

1. Ali menite, da bode te sv. imeni: — Ciril in Metod — le prazna tvrdka nad prodajalnico, kjer se prodaja le gola neverna narodnost? Potem snamemo takoj ta napis! Toliko verni — in narodni smo še zmeraj, da slovanskih blagovestnikov tako ne bomo častili!

2. Ali mislite z ovim mišljenjem družbi koristiti? Rečem: ako bi ne bila družba tega storila, podrla bi podlago sama sebi — ko bi bila tolikanj bojazljiva, da se v pomenljivem trenutku ne bi upala dati glasu. Po pravici povedano — pričakovali smo take izjave. Da se je lotila družba te „kočljive“ zadeve, izvršila je častno svojo nalogo.

Korak ta je bil ravno tako takten in domoljuben, kakor je bil netakten in nedomoljuben dopis v slovenskem dnevniku.

Ud družbe sv. Cirila in Metoda.

Z Dunaja, 16. marca. Jako živahen bil je sedmi letošnji večer slovenskega kluba. Razen starih obiskovalcev klubovih večerov došlo je še nekaj novih. Celó iz Dunajskega Novega mesta došel je naš rojak g. R. Poznik, koji bode tudi priredil berilo za prihodnji večer. Vse hvale vreden je pa tudi spis g. J. Jereba, koji čuli smo ta večer. Z živimi besedami narisal nam je omenjeni gospod šege in navade pri ženitbah na Goriškem. Opisal nam je, kako se snubi, kako se hodi na ogleda, kako delajo ženitvanjsko pismo, kakove burke uganjajo pred ženitvijo, kako vozijo balo, kako se gosté pri svatbi itd. Vsak kraj, lahko rečemo, ima svoje posebne običaje pri ženitbah. Tudi Goriška jih ima. Gosp. Jereb naslikal nam jih je pa tako, da bi jih bili kar lahko prijeli. Ni nam jih opisoval z lastnimi besedami, ampak v njega spisu karakterizovali so se Goričani sami. Vsakdo med poslušalci našel je med njimi kacega znanca, s kojim je gotovo že občeval nekoč, kajti osebe delujoče v tem spisu vzete so naravnost iz življenja. Gosp. pripovedovalec žel je za služeno hvalo že večkrat med branjem, in končavšemu čestitalo se je od vseh strani.

Berilu sledila je živa in vesela zabava. Govorilo se je o naši slovenski domovini, napijalo navzočim in nenavzočim Slovencem. In kar je jako važno: Slovenski klub nabral je za družbo sv. Cirila in Metoda oni večer devetnajst goldinarjev. — Prihodnji klubov večer bode 7. aprila. Na dnevnem redu je, kakor že zgoraj omenjeno, berilo g. R. Poznika.

Dnevne novice.

(Presvetli cesar) daroval je celovškemu škofu dr. Kahnu za sezidanje novega deškega semenišča „Marianuma“ v Celovci tisoč gld.

(Odbor družbe sv. Mohorja) zaradi posebnih ovir ni mogel odposlati posebnega zastopnika k Strossmayerjevi slavnosti, pač pa je slavljencu poslal jedrnatu zloženo in umetno izdelano adreso.

(Družba sv. Cirila in Metoda.) Kakor se nam poroča, poslale so že v smislu vodstva peticije za versko-slovensko šolo podružnice: V Seleh, v Turjaku, Kropi-Kamnigoricí, Menišijska v Begunjah pri Cerknici, v Senožečah na Notranjskem.

(Ljubljanski Hrvatje) priredé v proslavo petdesetletnice — zlate maše — svojega prvega rodoljuba in dobrotnika, biskupa J. J. Strossmayera, v ponedeljek, na sv. Jožefa dan, zvečer v stekleni dvorani čitalnične restavracije zabaven večer z godbo, h kojemu uljudno vabi vse čestilce prvega Jugoslavana odbor.

(Naučni minister) dr. Gautsch ogledal bo 22. t. m. tržaške šole, potem pa v teku treh dni druge primorske šole v Gorici, Paznu in Kopru.

(Cesaričinja nadvojvodinja Štefanija) peljala se je s parnikom „Greifom“ v četrtek zjutraj v Pulj k nadvojvodinji Mariji Tereziji, soprogi nadvojvode Štefana, kjer se bo mudila tri dni. Dospela je v Pulj ob 9. uri dopoldne. V puljski luki stoječe ladije razvile so vse veliko galo. Z gradú in stražne ladije gromeli so nji na čast topovi. Nadvojvodinja Marija Terezija pripeljala se ji je naproti. Pred štabno palačo stala je častna kompanija z godbo. Nadvojvodinja je častno kompanijo obšla, na kar ji je okrajni glavar puljski duhovščino, župana in civilne urade predstavil.

(V Opatijo) pripeljala se je v sredo nadvojvodinja Marija Josipina iz Brna.

(Gosp. Dežman), starosta kranjskih Nemcev, ki je, kakor smo poročali v 56. šte. t. l., v zadnjem občnem zboru „konstitucijskega društva“ v ljubljanski kazini 2. t. m. prav neosnovano mahal v pričo svojih pohlevnih nemških poslušalcev, kakor bi Bog zná kak pedagog bil, po gg. katehetih, rekoč: „da slabega napredka pri učencih v krščanskem nauku ni nihče drugi vzrok, kakor katehetje sami, ker se še vedno držé duha uničevalne metode, po kateri se morajo učenci na pamet učiti reči, katerih niti ne razumejo; dalje pa tudi, ker se le bolj površno brigajo za določene jim ure v krščanskem nauku, in to posebno po kmetih“, ustregel bi zelo dobri stvari, (da bi nam odgovarjal, tega ne pričakujemo), ko bi nam to-le pojasnil: V neki kmečki župniji na Kranjskem, katera ravno ni majhna, šteje namreč 5574 duš, delujeta dva gospoda pomočnika, ki imata kar na peterih krajih 19 ur, (reci devetnajst) na teden tudi verouk poučevati. Gosp. župnik ne more nič, je vedno bolehen, izpovedi je vedno dovolj, obhajil bilo je že do 15. t. m. 76 po novem letu, v župniji, ki ima zlasti ob slabem vremenu silno težavna pota, po dve uri hodá. Včasih so bili tū trije ali štirje delujoči duhovniki in še šol ni bilo toliko. Kaj misli gosp. Dežman: ali se tudi tū tolikanj požrtovalna gg. kateheta le bolj površno brigata za določene jima ure v krščanskem nauku? Ali je pa mislil stari gosp. Dežman le vdrihati in obrekovati slovensko duhovščino, katera ni kriva, da ne more ž njim biti več istega duha, odkar se je sam izneveril svoji slovenski materi?

(Umrli) je v četrtek zvečer g. H. Hoffmann, c. kr. notar v Radovljici. Bolehal je več časa na pljučih. N. v m. p.!

(Slovenskemu delavskemu pevskemu društvu „Slavec“) je vojaško poveljništvo odpovedalo godbo, ki je imela sodelovati pri koncertu na čast Strossmayerju. To bo le za reklamo koncertu, ki se bo vsejedno vršil ob določeni uri. Namesto vojaške godbe bosta iz prijaznosti sodelovala gosp. Wagner na goslih in gosp. vitez Janušovsky na klavirji. — Programi se bodo dobili pri blagajnici brezplačno.

(Osepnice.) Dné 15. marca so ozdraveli: 2 moška, 1 ženska, 2 otroka. Umrli 1 moški. Bolnih 45 oseb.

(Osepnice v Djakovem.) Kar čez noč je v Djakovem in okolici zbolelo za osepnici 563 oseb, umrlo pa 79. Prepovedani so vsled tega vsi sprevedi, shodi ljudstva in šole so zaprte. — „Velegrajska kuga“ se je menda zanesla v Djakovo.

(Novo slovnico) izdal je g. dr. Jakob Sket c. kr. profesor v Celovci pod naslovom: „Grundriss der slovenischen Gramatik mit Uebungsbeispielen, Gesprächen und deutsch-slovenischem Wörterverzeichnis.“ — Založila in tiskala je knjigo tiskarna družbe sv. Mohorja v Celovci. Slovnica je namenjena Nemcem, ki živé na Kranjskem, Štajerskem, Koroškem, Goriškem in v zapadnih komitatih ogerskih, ki se hoté vsaj za silo priučiti jeziku slovenskemu. Mnogi nimajo časa, a tudi ne veselja, da bi se te-

meljiteja priučili slovenščini. Na podlagi te slovnice pa si lahko vsak Nemec prisvoji toliko znanja slovenščine, da bo vsaj v praktičnem življenju mogel občeovati z narodom. Knjiga obseza 184 strani in je prav dobro sestavljena. Kar daje knjigi posebno vrednost, je 25 pogovorov iz vsakdanjega življenja z nemško-slovenskim slovarčkom. Knjiga stane 80 kr. in se dobiva tudi v „Katoliški bukvarni“.

(Zblaznil je) usnjarski učenec Josip Dečman v Marenbergu. Učil se je pri usnjari Mariji Vrenčurjevi, in vsi so ga prav radi imeli. Dne 11. t. m. se mu je zmešalo in so ga odpeljali v feldhofsko blaznico pri Gradci.

(Volka) ustrelili so minolo nedeljo v lovu bar. Maja pri Slovenski Bistrici.

(Izpred porotnega sodišča.) Pri drugi popoldanski obravnavi dne 15. marca zatožen je bil 62 let stari gostilničar Janez Markl, rodom Nemec, iz Bele Peči na Gorenjskem hudodelstva uboja. Spril se je s kmetskim fantom Popodi-jem, ker ga je v gostilni zasmehoval. Ko Popodi zapusti gostilno, teče stari Markl za njim ter ga zabode, kakor pravi, ne da bi ga hotel umoriti, da se Popodi takoj mrtev zgrudi na tla. Porotniki so potrdili vprašanje na hudodelstvo uboja, a zaradi jako mnogih olajševalnih okoliščin obsojen je bil Markl le na eno leto težke ječe, poostreno s postom. — Pri obravnavi dne 16. marca zatožen je bil Franc Štefe hudodelstva uboja. Vzrok zločina bilo je zopet nesrečno ponočno pohajkovanje, kakor se je na deželi udomačilo žalibog od vasi do vasi. Zatoženi Franc Štefe je v Srednji vasi na Gorenjskem z veliko sekuro udaril kmetskega fanta Janeza Srečnika po glavi tako, da je Srečnik kmalu vsled rane umrl. Žalostno je bilo videti, ko so mej peterimi pričami trije fantje prišli pred sodišče v obleki prebivalcev na Gradu ljubljanskem in Žabjeku. Zatoženi je trdil, da je le vrgel sekuro za Srečnikom, a priče vse izpovedovale so nasprotno. Obsojen je bil Štefe na pet let težke ječe, poostrene s postom in tamnico. Zopet žalosten nasledek ponočevanja.

Narodno gospodarstvo.

Kmetovalci odprite oči!

Kmalu bo izginil sneg, in kmetovalec bode pričel iz novega svoje trudapolno delo na polji. Kakor bo sejal, tako bode tudi žet. Ako je torej dobra žetev zavisna ne le od Boga, ampak tudi od kmetovalca samega, važno in imenitno je zanj, da uže setev tako opravi, da se sme nadejati dobre žetve. Ob mnogih prilikah sem poudarjal, da je kmetovalec izgubljen, ako se zanaša na tujo pomoč, a si sam ne pomaga. Kako na si pa pomaga? Oj koliko je takih prilik! Kdor ne pozna nobene take prilike, prebere naj ta članek in spoznal bode vsaj eno.

Odkar se je žito toliko učenilo, da ga ni vredno našemu kmetovalcu pridelovati za prodaj, od tedaj ostala je živinska reja edini pripomoček, ki mu obeta vsaj nekaj dobička. Kdor pa redi živino, imeti mora krme. Najvažnejša krma po slovenskih deželah je poleg travniškega sena vsekakor detelja. A tudi pridelovanje važne te rastline peša pri nas, in sicer po krivdi kmetovalca samega. Predenica se širi po slovenskih pokrajinah tako zelo, da so morali po nekaterih krajih vže opustiti deteljno setev, po drugod jim pa kratki predenica tako pridelok, da ne dobivajo niti polovico tega kar bi morali. Pa še nekaj. Samo Kranjska je izvažala deteljne semena vsako leto po več nego za en milijon goldinarjev vrednosti, danes pa ga ne izvažajo niti sto tisoč več. Nedavno mi je pravil ljubljanski trgovec, da je pred leti iz dežele prodal kmetijskega deteljne semena na leto več nego 10.000 novih stotov, danes pa niti tisoč več. Pred mnogimi leti so v Ljubljani s tem semenom tržili na debelo trgovci, danes trgujejo še trije. Kolika izguba je to za deželo, zlasti za kmetovalce, to si more vsak misliti. Da se je pa kupčija z deteljnimi semenom tako močno unesla, prihaja od tod, ker je kranjsko deteljno seme izgubilo zbog primešanega predenicega semena svoje dobro ime. Kranjsko deteljno seme, ki je bilo na izvrstnem glasu ne le v Avstriji, temveč tudi na Nemskem, umakniti se je moralo semenu drugih dežel, katere znajo pridelovati čisto seme. Predenica uničuje torej pridelovanje detelje za krmo in kupčijo z deteljnimi semenom. To zaprečiti in zopet popraviti je dolžnost naših kmetovalcev. A kako? Edini pripomoček, da zatremo predenico, je setev čistega semena.

(Konec prih.)

Telegrami.

Dunaj, 17. marca. „N. F. P.“ javlja: Bylandt se je zaradi bolezni odpovedal.

Cesar je sprejel njegovo ostavko ter mu imenoval naslednikom dunajskega kornega poveljnika Bauera.

Berolin, 16. marca. Sprevod je prišel ob 3. uri k mavzoleju v Charlottenburgu. Cesar je stal pri grajskem oknu in je tam ostal do blagoslovljenja, mej kojim so zagrmeli topovi. Cesarica z družino in ostali knezi so bili navzoči pri syečanosti v mavzoleji, ki je bila končana ob 4. uri. Francoski zastopnik, general Billot, je položil zjutraj krasen venec na cesarjevo krsto. Zvečer je bil v berolinski palači družinski obed, katerega so se vdeležili tudi inozemski knezi.

Bruselj, 17. marca. „Nord“ pravi povodom manifesta in reskripta cesarja Friderika: Ohranitev miru je vspešnejše zunanje politike novega cesarja, zaradi tega si je zagotovil simpatije skupne Evrope. Razpravlja je bolgarsko vprašanje piše „Nord“: Mogoče, da se ne bo še takoj rešilo, ker je Rusija že naprej odstranila uporabo sile. Sramota bi bila, ko bi navstala vojska zaradi tako malenkostnega predmeta. Akoravno ruski korak ne bo nenadoma dosegel namena, vendar pa bo pokazal, kje so zavlačljive nakane.

P. n. volilec trgovinske in obrtne zbornice!

Volilna komisija za trgovinsko in obrtno zbornico v Ljubljani razglašja, da se bode pred volilno komisijo v Ljubljani vršila volitev ali z ustnim ali z osebnim oddajanjem napisanih glasovnic 22. dan marca leta 1888. Oni volilec pa, kateri bodo volili z doložitvijo glasovnic, morajo napisane in podpisane glasovnice vsaj do 19. marca 1888. leta poslati na deželi c. kr. okrajnemu glavarstvu, v Ljubljani pri mestnem magistratu.

Priporočajo se sledeči gospodje:

I. Trgovcem I. in II. volilnega razreda, kateri dobé rudeče glasovnice:

Fran Hren, graščak in trgovec v Ljubljani.

Ivan Perdan, trgovec in posestnik v Ljubljani.

Franc Ks. Souvan, trgovec in posestnik v Ljubljani.

2. Trgovcem III. volilnega razreda, kateri dobé višnjeve glasovnice:

Toma Pavšler, posestnik in trgovec v Kranji.

Josip Ribič, prodajalec inštrumentov v Ljubljani.

Obrtnikom II. volilnega razreda, kateri dobé bele glasovnice:

Oroslav Dolencec, svečar in hišni posestnik v Ljubljani.

Alojzij Jenko, načelnik pekovske zadruge v Ljubljani.

Janko Kersnik, graščak in posestnik mlina in žage na Brdu.

Jarnej Žitnik, hišni posestnik in čevlarski mojster v Ljubljani.

Filip Zupančič, hišni posestnik in stavbeni mojster v Ljubljani.

V Ljubljani, dne 6. marca 1888.

Národní volilni odbor.

Žalostne prikazni v trgovini. Popolnoma opravičeno čujejo se vedno z nova pritožbe trgovinskih in industrijskih krogov, da naše postave niso zadostno stroge nasproti roparskemu krdelu, ki napada vse stroke brez izjeme, da bi obojatega na prijeten način od truda in žrtve drugih ljudi. Posebno pa je grajanja vredno, ako preplovi tako počenjanje tudi zdravilstveno polje in ako se kaj takega celo pospešuje iz dobičkarije. Tako se je opazovalo, kako so se 10 let ssem znani in od največjih zdravilskih veleumov preskušeni in priporočljivi švicarski svaljčki lekarnarja Rih. Brandta mnogo bolj ali manj slično ponarejali in tudi to ponarejeno blago prodajalo. Občinstvo naj je tedaj pri kupovanju vedno previdno in naj se ne dá s slepilnim prigovarjanjem premetiti, da bi vzelo druge nego pristne Rih. Brandtove švicarske svaljčke. Zahtevajo naj se vselej s posebno pazljivostjo na krstno ime Rih. Brandtovi švicarski svaljčki. Pazi naj se na to, da je na škatljici kot etiketa bel križ na rdečem polju in zaznamovanje: Rih. Brandtovi švicarski svaljčki. Zavrnejo naj se vse drugačne škatljice. (1)

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja	azakomera v mm	toplomera po Celziju			
7. u. jut.	721.5	2.8	sl. szap.	dež	2.60
16. 2. u. pop.	722.6	7.8	sl. szap.	oblačno	dež
9. u. zveč.	724.3	5.6			

Cez dan čmerno, večkrat dež. Srednja temperatura 5.4°C., za 2.3° pod normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafsko poročilo.)

17. marca.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	77 gl. 40 kr.
Sreberna " 5% " 100 " " 16%	79 " 15 "
4% avstr. zlata renta, davka prosta	109 " 20 "
Papirna renta, davka prosta	92 " 35 "
Akcije avstr.-ogerske banke	858 " — "
Kreditne akcije	269 " 25 "
London	126 " 90 "
Srebro	— " — "
Francoski napoleond.	10 " 04 1/2 "
Cesarski cekini	5 " 98 "
Nemške marke	62 " 37 1/2 "

Brata Eberl,

Izdelovalca oljnatih barv, firnežev, lakov in napisov.

Pleskarska obrt za stavbe in meblje.

Ljubljana,

za Franciškansko cerkvijo v g. J. Vilharja hiši št. 4.

priporočata prečast. duhovščini in p. n. občinstvu vse v njih stroko spadajoče delo in najnižje cene.

Posebno priporočilne za prekupee so oljnat barve v ploščevinastih pušicah (Bleebüchsen) v domačem lanenem oljnatem firnežu najfinije naribane in boljše nego vse te vrste v prodajalnah.

Cenike na zahtevanje.

Teodor Slabanja,

srebrar v Gorici, ulica Morelli št. 17,

se priporoča velečastiti duhovščini za izdelovanje cerkvenih potrebščin naj-novejše oblike namreč:

Monštranc, kelihov, ciborijev, svetilnic, svečnikov, itd. itd. po najnižji ceni.

Tudi se pri njem stara cerkvena priprava v ognji pozlati, posrebrni in popravi.

Na blagovoljna vprašanja bode radovoljno odgovarjal.

Pošilja vsako blago dobro shranjeno in poštne prost. (14)

Staro orodje za popravo naj mi blagovolijo čč. gg. naročniki, pošiljati nefrankovano.

Prodaja smrekovih sadik.

V c. kr. centralni drevesnici pod Rožnikom pri Ljubljani prodaja se okoli 2 milijona trehletnih smrekovih sadik v skupinah po tisoč kosov, katerih vsaka stane s zavijanjem vred 2 gold.

Naročila proti vplačilu dotičnega zneska vsprejema c. kr. deželno gozdno nadzorništvo v Ljubljani do 10. aprila 1888. (2)

Od c. kr. deželnega gozdarskega nadzorništva za Kranjsko.

Slomškovih zbranih spisov

IV. knjiga: različno blago.

(I. del: „Šola in odgoja“ str. 180; II. del: „narodna politika in narodno gospodarstvo“ str. 183—354; III. del: „razna poučna tvarina“ str. 357—428; biva se izvod po 1 gl. pri izdajatelju: Mih. Lendovšku, župniku v Makolah (Maxau b. Pölschach); III. knjiga, životopis, str. 397 pa po 70 kr. Po ravno isti ceni tudi po vseh slovenskih bukvarnah! Prva in druga knjiga ste pošli; Val. Orožnovih pesni je še nekoliko izvodov na prodaj po 40 kr.

Pete knjige: „Slomškovi „pastirski listi“ ni mōči izdati, dokler za III. in IV. tiskovni stroški niso poravnani. (2)

Pogrebna bratovščina sv. Jožefa

bode imela

19. marca, t. j. sv. Jožefa popoldan ob 4. uri
v šolski sobi pri Frančiškanih v Ljubljani svoj

letni občni zbor,

h kateremu vse možke ude uljudno vabi

(2)

odbor.

Prodaja mnogovrstnih požlahtnenih drevesc.

Pri graščini visokorodnega gosp. grofa Lanthierija na Slapu pri Vipavi se prodaja več tisoč mnogovrstnih požlahtnenih drevesc, kot: jabolk, hrušek, češenj, marilc i. t. d.

Cena komadu je po starosti in visokosti drevesca od 30—45 kr. Za izvrstno blago se jamči ter se p. n. kupci uljudno vabijo k obilnim naročilom.

Oskrbništvo graščine Slap

pri Vipavi dné 5. marca 1888.

KOVČEGI IN TORBICE (Koffer & Taschen)

vseh vrst in velikosti, jako lično in trdno izdelani, zelo po ceni za civilne in vojaške osebe. Trgovcem en gros po najnižjih tovarniških cenah. Poprave se prevzemajo jako ceno ter izvršujejo naročila najtočneje.

Na pismena vprašanja z dežele odgovarja se nemudoma.

Za obilna naročila priporoča se odličnim spoštovanjem

ANTON KOŠIR,

Ljubljana, Kolodvorske ulice št. 24.

Marijacejske kapljice za želodec, izvrstno vplivajoče pri želodčnih boleznih.

Nepresegljive pri pomanjkanju teka, slabosti želodeca, smrdljivi sapi iz ust, napetji, kislem riganju, koliki, prehlajenju želodeca, gorečici, kamenu, preobilnem sluzu, gnjusu in bruhanju, glavobolu (ako ima svoj izvir v želodec), želodčnem krču, zaprtju, preobloženju želodeca z jedili ali pijanci, boleznih vsled glist, boleznih na vrtnici in jetrah, ter zlati žili. — Cena steklenici z navodom o rabi 35 kr., dvojni steklenici 60 kr.

Glavni razpošiljatelj lekarnar Karol Brady, Kremžir (na Moravskem).

Marijacejske kapljice za želodec niso tajno sredstvo. Snovi, koje obsegajo, navedene so v navodu o rabi, koji je pridejan vsaki steklenici.

Pristne dobiti so skoraj v vsaki lekarni.

Svarilo! Marijacejske kapljice za želodec se mnogo ponarejajo. V znak pristnosti zavita mora biti vsaka steklenica v rdeč papir, na kojem je zgorajšnja varstvena znamka, ter mora biti vrhu tega tudi še povedano na navodu o rabi, ki je pridejan vsaki steklenici, da je tiskan v tiskarni H. Guseka v Kremžiru.

Pristne so dobiti: Ljubljana: lek. Gab. Piccolli, lek. Jos. Svoboda. — Postojna: lek. Fr. Baccareich, — Škofjaloka: lek. Karol Fabiani. — Radovljica: lek. Aleks. Roblek. — Rudolfovo: lek. Dominik Rizzoli, lek. Bergmann. — Kamnik: lek. J. Močnik. — Črnomelj: lek. J. Blažek.

OTOMANE,

!! 38 gld. a. v. !!

no pozamenterljo, to je s čopi in dolgimi franžami iz blaga, izdeluje po — 38 gold. a. v. — zajamčeno dobro in solidno narejene

Anton Obreza,
tapecirar in dekoratér

v Ljubljani, Ključarske ulice šte. 3,
(pod mestnim trgom).

Uzorec blaga resnim kupcem franco na razpolago. Vsa v mojo stroko spadajoča dela v mestu in na deželi izvršujem najceneje. — Modroce na peresih (Federmadratzen) 10 gl. in višje. — Preč. duhovščini priporočam kot specialiteto: altarne preproge.

Ceniki s podobami zastoj in franco na zahtevanje.

Cerkvenikova in organistova

služba v Krašnji bo o sv. Juriju t. l. izpraznjena.
— Več o tem se izve pri cerkvenem predstojništvu v Krašnji na Gorenjskem.

MARIJANA RUPNIK,

izdelovalka umetnih cvetlic,
na sv. Petra cesti v Ljubljani
šte. 13. v prvem nadstropju,

se priporoča prečastiti duhovščini, cerkvenim predstojništvom in vsem dobrotnikom za izdelovanje vsakovrstnih cvetlic, kakor: šopkov, vencev za altare in bandera itd. Ravno tako nareja tudi popolne oprave pri novih mašah in enakih slovesnostih, vse po primerni ceni.

Tudi vnanja naročila se točno in natančno izvršujejo.

(6)

Umetne

(6)

zobe in zobovja

ustavlja po najnovešem ameriškem načinu brez vsakih bolečin ter opravlja plombovanja in vse zobne operacije

zobozdravnik A. Paichel,

poleg Hradskega mostu, I. nadstropje.

Najboljša in prav zanesljiva

semena,

kakor tudi lepe sadne drevesa, posebno breskve, priporoča

J. Rulic,

ces. kralj. botanični vrtnar,
Florijanske ulice št. 38.

(3)

Posebna v deželi razširjena bolezen je slabo prebavljanje.

Sedanja kuhinja in sedanji način našega življenja sta vzrok tej nadlogi, ki nas napade nenadoma. Nekatere ljudi mučijo bolečine v prsih, na straneh, včasih tudi v hrbtu; čutijo se medle in zaspane, imajo slab okus v ustih, posebno jutraj; nabira se jim po zobeh nekaj lepljiv sluz; tek jim je slab, v želodci leži jim kakor velika teža in včasih čutijo v želodčni votlini nedoločeno oslabiljenje, kojega tudi ne odstrani zavživanje jedil. Oči se jim vderó, roke in noge postanejo jim mrzle in vlažne; nekaj časa potem dobijo kašelj, začetkoma suh, v nekaterih mesecih pa v zvezi s zelenkastim limatekom; dotičnik je vedno truden in spanje mu skoraj ne daje počitka; potem postane nervozen, občutljiv in slabe volje ter ga napadejo slabe slutnje; ako hitro vstane, zvrti se mu ter se mu zdi, da se mu suče cela glava; drevesa se mu zamašó, koža njegova je včasih suha in vroča, kri postane gosta in zastaja, belina v očeh orumeni; voda gró pomaloma od bolnika, je temne barve, in ako stoji dlje časa, ostane na dnu goščava dostikrat se mu ríga in pri tem dóbi v usta sladok ali pa kisel okus, in mnogokrat mu srce pri tem močno vtriplje: vid njegov oslabi, črno se mu dela pred očmi in navdaja ga čut onemoglosti in velike slabosti. Vsa ta znamenja se menjavajo, in splošno se računa, da nadleguje ta bolezen skoraj tretjino prebivalstva te dežele v eni ali drugi obliki. Vseled „Shaker-ekstrakta“ pa zavró jedi v želodec takó, da dóbi bolno telo hrane in da se zopet povrne prejšnje zdravje. Účinek tega zdravila je v resnici čudovit. Milijoni in milijoni steklenic so že rozprodani in izvanredno je število spričeval, ki dokazujejo zdravilno moč tega leka. Stotine boleznih raznih imen izvirajo iz neprebavljivosti: toda če je to slednje zló odstranjeno, zgubé se tudi vsa druga, ker ta so v istini le znamenja prave te bolezní. Zdravilo je „Shaker-ekstrakt“. Spričevala tisočeri, ki pohvalno govóre o njegovih zdravilnih lastnostih, dokazujejo to v izobilji. Ta izvrstni lek se dóbi v vsaki lekarni.

Osebe, ki trpé vseled zaprtja, potrebujejo „Seigelove čistilne kroglice“ v zvezi s Shaker-ekstraktom. „Seigelove čistilne kroglice“ ozdravijo zaprtje, zabranijo mrzlico in prehlajenja, oproščajo bolečine v glavi in zadušne rumenice. Kdor jih je enkrat poskusil, opustil jih ne bo nikdar več. Vplivajo polagoma in ne povzročujejo nikakoršnih bolečin. — Cene: I steklenica „Shaker-ekstrakta“ gld. 1.25, I škatljica „Seigelovih čistilnih kroglic“ 50 kr.

Lastnik „Shaker-ekstrakta“ in „Seigelovih kroglic“ **A. J. White,**
Limited London 35 Faringdan Road E. C.

(8)

Na prodaj jih ima in razpošilja Jan. Nep. Harna, lekarnar „Zum goldenen Löwen“ v Kremžiru na Moravskem; dobivajo se tudi v večini lekarn v Avstriji.

Cevke za smodke — Papirnatí žakliči.

COPPAG in SKERT

v Gorici.

Trgovina knjig, umetnin, muzikalij in papirja.

Prodaja na debelo.

Prodaja na drobno.

Podpisana veletrgovca, lastnika glavnega skladišča papirja in pisalnih potrebščin za Goriško in celo Primorsko si usojata priporočati p. n. slovenskemu občinstvu v nakup vsakovrstno blago t. j. papir, ki se rabi za urad in dom, osebno pa nebrojne vrste papirja in druge potrebščine za šole brez izjeme: za c. kr. vadnice, ljudske, kakor tudi srednje šole, semenišča in učiteljsišča po tako nizki ceni, da se ni bati konkurence. Naj sledijo tukaj one vrste papirja, ki se največ rabijo:

Koncepten papir 500 pol po	gld. 1.25
Bel fin uraden papir 500 pol po	2.64
Papir za pisma v osmerki, modročrtan, lahek 500 pol za	1.10
Prav tak močnejši, svetlo črtan	1.60
Angleški pismen papir, nečrtan, jako močen 500 pol po	2.80
Trgovski pismen papir, križast, modročrtan 500 pol po	2.80

Zavitki za pisma, zaloga nad 300 različnih vrst, tisoč komadov od gld. 1.60 naprej. Od navadnega jeklenega peresa do najfinejše Khunove vrste, škatljica obsegajoča 144 komadov od 32 krajcarjev naprej.

Za šolsko rabo velika zaloga vsakovrstnih knjižic (lastni izdelek), kakor tudi prvih in najboljših tujih fabrikantov, zelo po nizki ceni.

Bogata zaloga barvil in tinte brez izjeme, prekupcem po jako ugodni ceni.

Osebno opozorjeva slavno občinstvo na svojo prebogato zalogo molitvenih knjig in knjižic, katere se dobé zdaj pri naju za polovico ceneje.

Obe knjigarni in prodajalnici sti v obče ogromno založeni s slovenskimi knjigami in drugim blagom.

Posebno pa priporoča p. n. čast. gg. duhovnikom, odvetnikom, učiteljem, uradnikom in županom svojo bogato zalogo vsakovrstnih v njihovo stroko spadajočih tiskovin.

Kakor zmerom, tako se zavezujeva za naprej, da postreževa p. n. slovenskemu občinstvu hitro in solidno bodisi v mestu ali pa na deželi.

Grubbauerjeve pisanke iz prav dobrega papirja, preskrbene s prav dobrim sušilnikom, 100 komadov — 80 kr.

(3)

Coppag & Skert.

— Glavna zaloga v Semenišni ulici 12. — Podružnica na Travniku 14. —

Pisanke — Barvan papir — Papir za osvalke (španjolete).

Kvarte za igro — Barve in tuš — Zaloga vrvja — Črnilniki — Barve v škatljah — Zemljeobla.

Zavoji za pisma — Papir in oprave za krste — Risarsko orodje — Črnila in pečatni vosek.

Tovarna zaklopljivega pohištva

B. ZOIS in dr. naslednika

Lav. Götzl-a

na

BLEDU

(GORENJSKO)

Štev. 3: fotelj-zaklopnik in 1a: stol zaklopnik.

priporoča častiti duhovščini, gospodom posestnikom, krčmarjem i. t. d. svoje izdelke po nastopnih cenah (cene razumejo se franco zavoje, postavljeno na kolodvor Lesce-Bled proti gotovemu plačilu brez škode):

predmet	nebarvano	slučajno hrastovo ali orehovo lesu barv. in likano	polirano	predmet	nebarvano	slučajno hrastovo ali orehovo lesu barv. in likano	polirano	predmet	nebarvano	slučajno hrastovo ali orehovo lesu barv. in likano	polirano
1 Stol-zaklopnik	2	2 60	7	6b Miza-zaklopnica z okroglo ploščo, 60 cm. v štirjaku	3	3 50		Vložek od latev s zaklopljivimi nogami in razkladaljivim okvirom	7 30	7 80	
1a " " za otroke	1 80	2 25	6c	Miza-zaklopnica s šestogelnato ploščo, 60 cm. v štirjaku	3	3 50		Vložek od železnih obrobov s trdnim okvirom	7	7 50	
2 Klop-zaklopnica	5 50	6 50	20	Miza za otroke s ploščo ali latvami	2 75	3 25		Vložek s zaklopljivimi nogami; rabiti se more kot skladna postelja	8	8 50	
2a " " dvosededna	5 75	6 75	23	Chaiselongue	4 50	5 50	13	Vložek z razkladaljivim okvirom	8 30	8 80	
2b " " trisededna	6 25	7 25	25	Gugalnik	4 50	5 50	13	Železen posteljnjak (sprednji in zadnji del) od železnih ogelnikov, primeren zgorajšnjim vložkom	4	4 50	
2c " " za otroke	3 50	4 25	9	Podnožnica	75	1		Posteljnjak od smrekovega lesa k zgorajšnjim vložkom	6	8	16
3 Fotelj-zaklopnik	4 50	5 50	9	Gostilniški stol	1 60	2 25		Zgorajšnji vložki izdelujejo se navadno 0 78 m. ali 0 83 m. široki in 1 90 m. dolgi; pri večji širokosti zvišajo se cene pri vsakih 0 5 m. za			
3a " " za otroke	3 50	4 25		Likavica	20	25		Posteljni vložki za otroke primeroma cenejši.			
3b " " za otroke	3 50	4 25		Spalni svitek k chaiselongue-u	1 50						
3c " " za otroke	3	3 75		Gostilniški stol	1 60	2 25					
4 Miza zaklopnica s popolno ploščo ali z latvami, 0 75 m. široka, 1 10 m. dolga; kakor kaže podoba št. 6	4 50	5 50		Stojalo za kovčge z optami od jute	1 20	1 50					
5 Sedalo, ob enem lestvica	3 50	4 25		Vložek od latev s trdnim okvirom in zaklopljivimi nogami; rabiti se more kot skladna postelja	6	6 50					
6 Miza-zaklopnica s popolno ploščo ali z latvami, 0 60 m. v štirjaku	2 75	3 25									

Posteljnaki sami za-se se ne oddajajo. — Prodajalcem se dovoljuje rabat.

Ceniki s podobami na zahtevanje brezplačno in franko.

Naznanilo.

Podpisana knjigotržnica je pred kratkim pridela drugo izdavo Malavasičeve povesti:

Stric Tomova koča.

Knjigo — ki obsega 14 tiskovnih pol — krasi lepa naslovna slika in četvero ličnih bakrorezov. Cena ji je trdo vezanej 70 kr., s poštnino 5 kr. več. — Tudi se še dobiva pri nas **slika** pokojnega Jezikoslova

FRANA LEVSTIKA,

toda le v vizitnej obliki po 45 kr., s poštnino po 50 kr. — Javljamo tudi, da v 14 dneh izidejo:

Josip Cimpermanove pesmi,

ki se bodo pri podpisnem založniku dobivale in sicer broširane 1 gld. 20 kr., s poštnino 1 gld. 30 kr., elegantno vezane 2 gld., s poštnino vred pa 2 gld. 10 kr.

Janez Giontini

(3) v Ljubljani.

Henrik Zadnikar,

izdelovalec cerkvenih posod, v Ljubljani, sv. Petra cesta št. 17,

priporoča visokočastiti duhovščini svojo

veliko zalogo cerkvenih posod v vseh slogih

kot: monštrance, ciborije, kelihe, lèstence iz kovine, svečnike, svetilnice, kadilnice, križe za bandera, svečnike za velikonočno svečo, vse po najnižji ceni, lepo, natančno in trpežno izdelano.

Popravlja, pozlati in posrebrti tudi stare stvari. (2)

Izdajatelj: Jožef Jerič.

Spominjajte se Ljubljanske dijaške in ljudske kuhinje pri igri in stavah, pri slovesnostih, oporokah in nepričakovanih dobitkih.

Razpečavanje fohnsdorfskega premoga.

Wenn dich der „Konkurrenz“ Zunge sticht, So lass es dir zum Troste sagen: „Die schlechtesten Früchte sind es nicht, An denen „interessirte Wespen“ nagen!“ —

Fohnsdorfski premog — razmeroma najcenejši premog — ni samo 15—20% boljši od trboveljskega; isti je marveč za mnogo višji odstotek boljši, nego ga — še tudi nerada — družba trboveljskih premogovnikov sama priznava! „Verordnungs- und Anzeigebblatt“ generalnega ravnateljstva avstrijskih državnih železnic z dné 10. novembra 1885, št. 70 ustanovlja gledé na kurivno moč = 131:92 kot pravo razmerje, t. j. v jednakej množini prouzoča fohnsdorfski premog 131 toplotnih jednot, dočim jih trboveljski le 92 dosega, oziroma treba za 100 k. fohnsdorfskega = 142:39 k. trboveljskega premoga v dosego eno in istega kurivnega učinka. Navedeno razmerje služi kot podlaga obračunom one premije, ki se železniškim strojevodjem kot posebna nagrada na pristenem kurivu povrača. Gotovo je, da železnica v tem oziru sama sebe — v lastno škodo — slepila ne bo.

Gledé izbornosti fohnsdorfskega premoga sklicujem se tudi še danes v prvi vrsti na bratov Koslerjevo pivovarno. Sicer pa zadostuje, ako se konstatuje, da se leto in dan porabi v Ljubljani več stotin vagonov fohnsdorfskega premoga, in ta ogromna množina se sigurno ne naroča zgolj posebnemu „sportu“ na ljubo!

Obe vrsti, fohnsdorfski in baš tako trboveljski premog, dovažata se k nam iz sosednih štirskih premogovnikov. O kakem oškodovanju dozdevne „domače produkcije“ dakle samo ob sebe nikakor govora biti ne more; pač pa utegne tekmovanje fohnsdorfskega premoga tukajšnjemu konsumu vsekako le v prid biti, kajti s tem utesnil se bode vsaj nekoliko dosedajni „nekako udomačeni“ monopol in Trboveljskanom spodnesen bode „srečen položaj“, še dalje v neomejeni samovoljnosti narekovati brezobzirno ceno — premogu!

Fohnsdorfski premog

vročuje se v plombovanih (zapečatenih) vrečah in edino le proti naročbi. Prva naročila s poštno dopisnico. Pri stalnem naročevanju se bode v olajšavo redno popraševalo pri p. n. naročnikih posebno v to določene dni. Poskušnje na zahtevo.

T. Debevec.

Občna agencija za premog v Ljubljani, Hilsnerjeve ulice št. 3. (1)

Odgovorni vrednik: Ignacij Žitnik.

Ustanovljena leta 1847.

Tovarna za pohištvo J. J. NAGLAS-A

Ljubljana, Turjaški trg št. 7,

priporoča se za napravo vseh v to stroko spadajočih predmetov, posebno pa

cerkvene, hišne in gostilničarske oprave

po najnižjih cenah. (23)

Cenilniki gratis in franko.

TEKOČE ZLATO

TEKOČE SREBRO

za pozlačenje, posrebljenje in popravilo okvirov pri slikah in zrealih, lesenih, kovinskih, steklenih, porcelanskih in drugih predmetov. **Krasno in stalno.** Način rabe za vsakega jako priprost. Cena jedni steklenici s čopičem 1 gld., šest steklenic 5 gld. proti gotovini ali poštnemu povzetju pri

L. Feith-u ml. v Brnu. (Moravska.) (3)

Dvanajst Večerov.

Pogovori doktorja Junija z mladim prijateljem.

Izdal in založil dr. Anton Mahnič, profesor bogoslovja.

Cena 70 kr. s poštnino 75 kr. (10)

Naprodaj v „Katoliški Bukvarni“.

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.